

Sygn. akt III AUa 1114/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Protokolant:	Robert Nędza

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2022 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z odwołania D. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

przy udziale M. Ł.

o składki

na skutek apelacji odwołującej D. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 lipca 2018 r. sygn. akt VII U 3516/16

p o s t a n a w i a:

1. uchylić zaskarżony wyrok i odrzucić odwołanie;
2. nie obciążać D. Ł. kosztami postępowania

Sygn. akt III AUa 1114/18

UZASADNIENIE

Postanowienia z dnia 28 grudnia 2022 r.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w pkt I zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 24 maja 2016 r. stwierdzając, że odwołująca się D. Ł. ponosi odpowiedzialność z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od listopada 2004 r. do sierpnia 2010 r., w pkt II w pozostałym zakresie oddalił odwołanie, a w pkt III koszty między stronami wzajemnie zniósł. Sąd wskazał w uzasadnieniu, że ZUS określił dla M. Ł. wysokość należności składkowych za okres od stycznia 2002 r. do kwietnia 2016 r., w tym na:

- 1) ubezpieczenia społeczne w kwocie 142.352,77 zł oraz należne odsetki w kwocie 121.328,00 zł, koszty upomnienia 630,40 zł oraz koszty egzekucji 761,80 zł,

1) ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 49.638,38 zł oraz należne odsetki w kwocie 40.149,00 zł, koszty upomnienia 621,60 zł oraz koszty egzekucji 309,10 zł,

2) Fundusz Pracy w kwocie 11.176,92 zł oraz należne odsetki w kwocie 8.934,00 zł, koszty upomnienia 621,60 zł oraz koszty egzekucji 64,10 zł.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy wskazał, że na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek był zobowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać i potrącać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy, jednak obowiązku tego nie dopełnił i w związku z tym określono wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Z uwagi na istnienie wspólności majątkowej pomiędzy płatnikiem a jego małżonką odpowiedzialność za zobowiązania płatnika z tytułu niepłaconych składek ponosi z majątku wspólnego małżonek płatnika, tj. D. Ł.. ZUS zaznaczył przy tym, że jeśli określone tą decyzją zobowiązanie nie zostanie uregulowane wraz z należnymi odsetkami za zwłokę w terminie miesiąca od daty doręczenia konieczne będzie ściągnięcie należności w trybie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. D. Ł. - działając przez swojego pełnomocnika - w ostatecznie sprecyzowanym na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 r. odwołaniu domagała się zmiany w/w decyzji poprzez wyłączenie jej odpowiedzialności za zobowiązania składkowe męża za okres przedawnienia tych należności oraz za okres, od którego zawarła umowę intercyzy. Odwołująca zakwestionowała również wysokość i zasadność składek za okres od 2011 r. do 2016 r., kiedy to składki na ubezpieczenie społeczne zostały jej zdaniem naliczone nieprawidłowo. Zdaniem sądu poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że M. Ł. oraz D. Ł. od 8 stycznia 2000 r. pozostają w związku małżeńskim. Mąż D. Ł. prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej w okresach od 1 stycznia 1999 r. do 30 kwietnia 2001 r. oraz od 1 stycznia 2002 r. do chwili obecnej (wpis nie został wykreślony). Brak też informacji o zawieszeniu bądź likwidacji działalności gospodarczej. W okresie prowadzenia działalności gospodarczej zainteresowany nie dopełnił obowiązku opłacania należnych składek i w związku z tym ZUS określił ich wysokość w zaskarżonej decyzji na :

1) ubezpieczenia społeczne w kwocie 142.352,77 zł oraz należne odsetki w kwocie 121.328,00 zł, koszty upomnienia 630,40 zł oraz koszty egzekucji 761,80 zł,

1) ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 49.638,38 zł oraz należne odsetki w kwocie 40.149,00 zł, koszty upomnienia 621,60 zł oraz koszty egzekucji 309,10 zł,

2) Fundusz Pracy w kwocie 11.176,92 zł oraz należne odsetki w kwocie 8.934,00 zł, koszty upomnienia 621,60 zł oraz koszty egzekucji 64,10 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 25 sierpnia 2010 r. M. Ł. oraz D. Ł. zawarli umowę majątkową małżeńską wyłączającą małżeńską wspólność ustawową oświadczając, że od tej daty każde z nich będzie zarządzać i rozporządzać swoim majątkiem samodzielnie (rozdzielność majątkowa). W stosunku do M. Ł. było prowadzone postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone postanowieniem Naczelnika Urzędu Skarbowego K. z 12 marca 2015 r. i 19 lipca 2017 r. wobec nieściągalności. Należności składkowe za okres od stycznia 2002 r. do października 2004 r. uległy przedawnieniu, natomiast nie są przedawnione składki za okres od listopada 2004 r. do stycznia 2012 r. wobec których bieg terminu przedawnienia został zawieszony czynnościami zmierzającymi do wyegzekwowania zadłużenia (egzekucja). Natomiast odnośnie składek za okres od listopada 2004 r. do kwietnia 2016 r. bieg terminu przedawnienia został zawieszony od dnia wszczęcia postępowania mającego na celu wydanie decyzji o zobowiązaniu do zapłaty składek nr 15 z dnia 24 maja 2016 r. aż do dnia jej uprawomocnienia się. M. Ł. w 2010 r. osiągnął dochód w wysokości 6.251,38 zł, natomiast za lata 2011 -2015 nie osiągnął dochodu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Obecnie należności objęte zaskarżoną decyzją wynoszą:

- na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 112.132,40 zł, koszty upomnienia 630,40 zł, koszty egzekucyjne 761,80 zł;
- na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego - 38.997,70 zł, koszty upomnienia 621,60 zł, koszty egzekucyjne 309,10 zł;
- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - 8.567,77 zł, koszty upomnienia 9.219,78 zł, koszty egzekucyjne 64,10 zł.

Zasadnicze ustalenia faktyczne Sąd poczynił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach ZUS oraz w aktach sądowych, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony postępowania i nie budziła także wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje. Odwołanie jedynie częściowo zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - w brzmieniu aktualnym i obowiązującym w okresie spornym obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prowadzą pozarolniczą działalność, zaś przepis art. 13 ust. 1 pkt 4 tejże ustawy wprowadza zasadę, w myśl której osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności, aż do dnia zaprzestania jej wykonywania. Zgodnie z art. 32 ustawy systemowej do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Terminy opłacania składek ubezpieczeniowych - wynikających z istniejącego obowiązku ubezpieczenia - określa art. 47 ust. 1 ustawy systemowej, natomiast stosownie do treści art. 48 ust. 1 wskazanej ustawy jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika. Od nieopłaconych w terminie składek - zgodnie z art. 23 ust. 1 tej ustawy - należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. Nadto w myśl art. 29 § 1 w/w ustawy z 29 sierpnia 1997 r. w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim odpowiedzialność dłużnika obejmuje majątek odrębny płatnika (podatnika) oraz majątek wspólny płatnika (podatnika) i jego małżonka. W świetle powyższych uregulowań jak i po przeanalizowaniu całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd ustalił, że decyzja stanowiąca przedmiot niniejszego postępowania powinna zostać częściowo zmieniona zgodnie z żądaniem odwołującej się. Zauważyć należy, że organ rentowy w przesłanym do tutejszego Sądu piśmie z 8 sierpnia 2017 r. skorygował wysokość należności składkowych określonych zaskarżoną decyzją wskazując, że należności za okres od stycznia 2002 r. do października 2004 r. uległy przedawnieniu. Wobec powyższego odpowiedzialność odwołującej jako żony płatnika składek M. Ł. powinna ograniczać się jedynie do składek nieprzedawnionych, czyli należnych za okres od listopada 2004 r. a to z uwagi na prowadzone w stosunku do nich postępowanie egzekucyjne. Nadto wskazać też należy, że z aktu notarialnego z dnia 25 sierpnia 2010 r. (przedłożonego w toku postępowania przed Sądem a nieznanego organowi rentowemu w toku postępowania administracyjnego) wynika, że z tą datą małżonkowie wyłączyli małżeńską wspólność ustawową oświadczając, że każde z nich będzie zarządzać i rozporządzać swoim majątkiem samodzielnie (rozdzielność majątkowa). W związku z powyższym Sąd uznał za

zasadne wyłączyć odpowiedzialność odwołującej się od daty zawarcia w/w umowy majątkowej małżeńskiej ustanawiającej między małżonkami ustrój rozdzielności majątkowej. Nadmienić przy tym należy, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawał fakt dokonania korekty zaskarżonej decyzji przez organ rentowy w piśmie procesowym z 8 sierpnia 2017 r., albowiem trzeba mieć na uwadze fakt, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III UK 9/08 LEX nr 494139).

Zważywszy na powyższe Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w sposób opisany w sentencji wyroku, orzekając na mocy powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., w pozostałym zakresie oddalając odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. (punkt I i II sentencji). O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z częściowym uwzględnieniem żądań odwołującej.

Apelację od wyroku wniosła D. Ł. zaskarżając wyrok w całości. W apelacji podniosła, co następuje.

Na podstawie art. 367 § 1 i § 2 k.p.c. zaskarżonemu wyrokowi zarzucam:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

1. art. 233 k.p.c. poprzez niepełne ustalenia stanu faktycznego przejawiającego się w braku ustalenia w jakich datach dokonywane były czynności przerywające bieg przedawnienia oraz czym czynności te polegały;

1. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej analizy w jakich datach następowało przerwanie biegu przedawnienia;

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego tj. błędne przyjęcie, iż w latach 2011-2015 M. Ł. prowadził działalność gospodarczą, a w związku z powyższym był zobowiązany do uiszczenia składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy;

I. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1. art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy oraz ustalenie odpowiedzialności odwołującej za płatność składek, podczas gdy egzekucja prowadzona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzona była w sposób opieszale celem wygenerowania jak najwyższej wartości odsetek. Aktualnie Odwołująca zmuszona będzie zapłacić więcej, niż należałoby przy rzetelnym prowadzeniu egzekucji;

1. art. 24 ust. 4 Ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 117 § 2 k.c. oraz w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 29 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacji podatkowej poprzez ich nieuwzględnienie, że w stosunku małżonka- M. Ł. składki za okres od stycznia 2002r. do października 2004r. uległy przedawnieniu;

2. art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego zastosowanie oraz z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w zw. z art. 117 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie do stanu faktycznego a w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie, iż w stosunku do Odwołującej składki za okres od listopada 2004r. do sierpnia 201 Or. nie uległy przedawnieniu.

II. Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszę o zmianę zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającą go decyzją nr (...) Organu rentowego z dnia 24 maja 2016r., znak sprawy: (...) -RKS, poprzez:

1. uwzględnienie odwołania wniesionego przez Odwołującą i przyznanie, iż względem Odwołującej doszło do przedawnienia należności składkowych za okres od listopada 2004r. do sierpnia 2010r.,

1. zasądzenie od Organu rentowego na rzecz Odwołującego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, za I i II instancję według norm przepisanych.

Ewentualnie, w oparciu o art. 386 § 2 w zw. z art. 368 § 1 pkt 5 oraz art. 477^(14a) k.p.c., wnoszę o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i poprzedzającej go decyzji Organu rentowego z dnia 24 maja 2016r., znak sprawy: (...) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji względnie bezpośrednio Organowi rentowemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w K., Inspektorat K.- Ł., decyzją nr (...) z dnia 24 maja 2016r. stwierdził, iż Pan M. Ł. zalega z płatnościami składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń zdrowotnych oraz Funduszu Pracy za okres od stycznia 2002r. do kwietnia 2016r. w łącznej kwocie 203.168,07 zł wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie, kosztami upomnienia oraz egzekucji. Na mocy powyższej decyzji ZUS zobowiązał Odwołującą, jako małżonkę M. Ł. do spłaty ww. należności z tytułu nieopłaconych składek. W tym miejscu wyjaśniam, iż M. Ł. oraz D. Ł. od dnia 08 stycznia 2000r. pozostają w związku małżeńskim, natomiast od dnia 25 sierpnia 2010r. w wyniku zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej doszło do wyłączenia małżeńskiej wspólności ustawowej, co skutkowało wyłączeniem Odwołującej od odpowiedzialności (od dnia 24 sierpnia 2010r.) za długi małżonka. W reakcji na wydaną Decyzję, Odwołująca w dniu 13 lipca 2016r. wniosła odwołanie, podnosząc m.in. zarzut przedawnienia składek oraz niezasadność naliczania przez ZUS składek za lata 2011r.- 2015r. argumentując, że w tym okresie jej mąż zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Wyrokiem z dnia 09 lipca 2018r. Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn akt.: VII U 3516/16 zmienił decyzję Organu Rentowego, zmieniając wysokość należności składkowych określonych zaskarżoną decyzją, stwierdzając, że:

1. Odwołująca ponosi odpowiedzialność z tytułu nieopłaconych składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń zdrowotnych oraz Funduszu Pracy za okres od listopada 2004r. do 24 sierpnia 2010r.,

1. należności za okres od stycznia 2002r. do października 2004r. uległy przedawnieniu.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgadza się Odwołująca, wywodząc co następuje. W pierwszej kolejności należy, iż zarówno w wyroku Sądu I instancji, jak i poprzedzającej go Decyzji nr (...) Organu Rentowego brak jest precyzyjnego określenia wysokości należnych składek za poszczególne okresy ubezpieczeniowe. Brak wskazania w wyroku Sądu I instancji oraz Decyzji nr (...) Organu Rentowego wysokości należności składkowych za poszczególne okresy, za które zdaniem Sądu, Odwołująca ponosi odpowiedzialność oznacza, sformułowanie ich treści w sposób niejasny, uniemożliwiający jednoznaczne ustalenie wysokości zaległości z tytułu składek

na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne oraz Fundusz Pracy, jak i (...) w sprawie. Oznaczenie przedmiotu sprawy zasadniczo powinno być na tyle szczegółowe, aby na podstawie samego wyroku można było wstępnie określić granice powagi rzeczy osądzonej (np. wskazanie kwoty, o której zasądzenie sprawy się toczy, określenie uchwał organów osób prawnych, oznaczenie nieruchomości) (Manowska Małgorzata (red.). *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505(38), wyd. 111*). W dalszej kolejności należy zaznaczyć, iż z przedstawionych w toku postępowania zażwiadczeń z Urzędu Skarbowego K. wynika, iż począwszy od roku 2011 do 2015r. M. Ł. nie osiągał jakiegokolwiek dochodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a zatem należy, iż doszło do zaprzestania faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej. Należy przy tym wskazać, iż „obowiązkowe ubezpieczenie społeczne osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z rzeczywistego prowadzenia tej działalności, a zatem o wyłączeniu z tego ubezpieczenia, decyduje jej faktyczne nieprowadzenie. Natomiast kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają pewne znaczenie sferze dowodowej, ale nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Przepis art. 13

pkt 4 u.s.u.s. jednoznacznie kładzie nacisk na rozpoczęcie wykonywania pozarolniczej działalności i zaprzestanie wykonywania tej działalności, a nie na moment dokonania w ewidencji działalności gospodarczej stosownego wpisu o zarejestrowaniu działalności b/d jego wykreślenia. W konsekwencji obowiązku ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca tę działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalność tej nie prowadzi (nie wykonuje). Ocena, czy wykonywana jest działalność gospodarcza, należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2017 r., sygn. akt: III AU a 1075/16, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymostku z dnia 15 listopada 2017 r., sygn. akt: III AUa 310/17)”. W myśli powyższego zarówno M. #., jak i D. #. nie odpowiadają za zobowiązania składowe za okres od 2011r. do 2015r. W swoim wyroku Sąd I instancji stwierdził, iż należy składowe względem Powódki za okres od stycznia 2002r. do października 2004r. uległy przedawnieniu. Zgodnie z art. 24 ust. 4 Ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 117 § 2 k.c. oraz w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 29 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacji podatkowej w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim odpowiedzialność obejmuje majątek odrębny podatnika oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka. Naddto, w zobowiązaniach publicznoprawnych przedawnienie uwzględniane jest z urzędu. Po upływie okresu przedawnienia następuje wygaśnięcie prawa, co powoduje ustanie stosunku zobowiązaniowego z mocy prawa. Z powyższego wynika, iż należy składowe za ww. okresy przedawniły się również względem małżonka Odwołującej- M. #.. Sąd czyni ustalenia faktyczne w sprawie stwierdził, iż ZUS prowadzi czynności egzekucyjne, co doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia, jednakże w wywodach Sądu próżno szukać szczegółowego wyjaśnienia, w których datach nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia. Jednocześnie, Sąd z urzędu powinien rozważyć czy za prowadzenie egzekucji może być uznane wieloletnie niepodjęcie żadnych czynności mających na celu bezpośrednio odzyskanie należności. W postępowaniu prowadzonym przez ZUS, nągminnie bowiem spotykane jest prowadzenie pseudo-egzekucji, w których czynności ograniczają się do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, a następnie do intencjonalnego powstrzymania „egzekucji w toku” z jednoczesnym całkowitym zaniechaniem podejmowania jakichkolwiek innych czynności. W ocenie Odwołującej takie prowadzenie egzekucji stanowi nadużycie prawa i w świetle art. 5 k.c. jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Znamiennym jest fakt, iż egzekucja prowadzona w oparciu o przepisy k.p.c. umarzana jest po roku, natomiast egzekucja prowadzona przez ZUS potrafi trwać nawet 20 lat. Powyższe potwierdza chociażby fakt, że na gruncie danego stanu faktycznego dochodzone przez ZUS należności składowe równają się kwotowo naliczonym odsetkom. Innymi słowy, ZUS prowadzi egzekucje w sposób przywlekły generuje dodatkowo dochód dla siebie w postaci odsetek. Reasumując powyższe, gdyby ZUS prowadził sprawnie czynności egzekucyjne, Odwołująca nie musiałaby ponosić kosztów z tytułu naliczonych odsetek. Zgodnie z art. 24 ust. 5f. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. W tym miejscu, Odwołująca podnosi, iż wobec niej nigdy nie było wszczęte i prowadzone postępowanie egzekucyjne, co więcej wszystkie tytuły wykonawcze były wydane na jej mąż M. #.. W tym stanie rzeczy, uznaje, iż w stosunku do Odwołującej nie doszło do zawieszenia terminu przedawnienia należności składowych za okres od listopada

2004r. do 24 sierpnia 2010r., a zatem doszło do przedawnienia powyższych należności składowych względem Odwołującego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniosł o:

1. oddalenie apelacji.
1. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że apelacja jest bezzasadna. Sąd Okręgowy w Krakowie rozpoznał sprawę co do istoty i zgodnie z obowiązującymi przepisami. Apelująca nie przedstawiła żadnych nowych dowodów i okoliczności na poparcie tej apelacji. Natomiast naruszenie przepisów prawa materialnego będące podstawą apelacji, jest wyłącznie polemiką z treścią uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Z treści wyroku oraz jego uzasadnienia wynika po pierwsze radykalna sprzeczność wyroku z treścią uzasadnienia oraz po drugie całkowite niezrozumienie charakteru zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu sąd zważył, że decyzja stanowiąca przedmiot niniejszego postępowania powinna zostać częściowo zmieniona zgodnie z żądaniem odwołującej się. Zauważyć należy, że organ rentowy w przesłanym do tegoż Sądu piśmie z 8 sierpnia 2017 r. skorygował wysokość należności składowych określonych zaskarżoną decyzją wskazując, że należności za okres od stycznia 2002 r. do października 2004 r. uległy przedawnieniu. Wobec powyższego odpowiedzialność odwołującej jako żony płatnika składek M. Ł. powinna ograniczać się jedynie do składek nieprzedawnionych, czyli należnych za okres od listopada 2004 r. a to z uwagi na prowadzone w stosunku do nich postępowanie egzekucyjne. Nadto wskazać też należy, że z aktu notarialnego z dnia 25 sierpnia 2010 r. (przedłożonego w toku postępowania przed Sądem a nieznanego organowi rentowemu w toku postępowania administracyjnego) wynika, że z tą datą małżonkowie wyłączyli małżeńską wspólność ustawową oświadczając, że każde z nich będzie zarządzać i rozporządzać swoim majątkiem samodzielnie (rozdzielność majątkowa). W związku z powyższym Sąd uznał za zasadne wyłączyć odpowiedzialność odwołującej się od daty zawarcia w/w umowy majątkowej małżeńskiej ustanawiającej między małżonkami ustrój rozdzielności majątkowej." Tymczasem w wyroku ani nie wyłączono odpowiedzialności za składki za jakikolwiek okres przedawnienia, ani nie wyłączono odpowiedzialności za okres od zawarcia umowy o rozdzielności majątkowej małżonków. Pkt I wyroku stwierdza odpowiedzialność D. Ł. za składki za okres od listopada 2004 r. do 24 sierpnia 2010 r., zatem nie zmienia treści zaskarżonej decyzji, zaś w pkt II oddala odwołanie w pozostałym zakresie, zatem także nie zmienia decyzji. Wyrok sądu pierwszej instancji w istocie w żadnym zakresie nie uwzględnił odwołania, a wręcz, o czym jeszcze w dalszych rozważaniach, rozszerzył odpowiedzialność odwołującej się, czego zaskarżona decyzja organu rentowego w ogóle nie stwierdzała.

Zaskarżona decyzja organu rentowego na podstawie art. 83 ust. 1 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdziła, że M. Ł. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek za wskazane w decyzji okresy. W uzasadnieniu decyzji wskazano jedynie, że wobec treści art. 29 par. 1 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim odpowiedzialność dłużnika obejmuje majątek odrębny płatnika oraz majątek wspólny płatnika i jego małżonka. Ze względu na treść tych przepisów nastąpiło zawiadomienie małżonka płatnika o wszczęciu postępowania oraz doręczenie przedmiotowej decyzji. Decyzja organu rentowego nie ma charakteru decyzji przenoszącej odpowiedzialność za składki na osobę trzecią, w tym małżonka. Dotyczy głównie płatnika składek - M. Ł., zaś w stosunku do D. Ł. doręczenie decyzji ma na celu zawiadomienie jej o możliwości kierowania egzekucji w stosunku do majątku wspólnego małżonków i majątku odrębnego płatnika, natomiast na podstawie tej decyzji nie ma możliwości kierowania egzekucji do majątku odrębnego małżonka płatnika. Skierowanie takiej decyzji do małżonka płatnika i jej doręczenie dawało by takiej osobie legitymację do zaskarżenia decyzji, gdyby miała interes prawny poprzez podjęcie obrony swoich praw i dążenie do uniknięcia prowadzenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do majątku wspólnego. W takiej sytuacji można by jej przypisać charakter strony postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych, określonej w art. 477¹¹ par. 1

kpc, gdyż byłaby osobą, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja. W postępowaniu sądowym mogłaby podnosić zarzuty ograniczające lub wyłączające zakres zaległości składkowych męża – płatnika składek, przez co zostałaby ograniczona wysokość należności składkowych podlegających zaspokojeniu także z majątku wspólnego. W niniejszej sprawie mamy jednak do czynienia z sytuacją, kiedy małżonkowie w dniu 15 sierpnia 2010 r. zawarli umowę majątkową małżeńską w formie aktu notarialnego, na mocy której wyłączyli małżeńską wspólność ustawową. Umowa ta nie zawierała żadnych dodatkowych zastrzeżeń. Pozostaje wskazać, jakie są skutki zawarcia tej umowy w stosunku do majątku małżonków. Określone one zostały w art. 50¹ i 51 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którymi w razie ustania wspólności, udziały małżonków są równe, chyba że umowa majątkowa małżeńska stanowi inaczej, oraz że w razie umownego ustanowienia rozdzielności majątkowej, każdy z małżonków zachowuje zarówno majątek nabyty przed zawarciem umowy, jak i majątek nabyty później. Nie ma wątpliwości, że umowa ustanawiająca rozdzielność majątkową odnosi skutek „na przyszłość”, tj. co do przedmiotów nabytych po zawarciu umowy. Pytanie zasadnicze dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy polega na odpowiedzi na pytanie, co się dzieje z dotychczasowym majątkiem wspólnym, a w szczególności, czy nadal ma on charakter majątku wspólnego, czy też przekształca się w majątki odrębne, osobiste każdego z małżonków. Odpowiedź prowadzi do jednoznacznego wniosku, że umowa taka odnosi skutek nie tylko na przyszłość, ponieważ taki wniosek jest sprzeczny z treścią powołanych przepisów. Umowa ustanawiająca ustrój rozdzielności majątkowej powoduje, że zamiast trzech mas majątkowych (majątek wspólny, majątek osobisty męża, majątek osobisty żony) w małżeństwie funkcjonują tylko dwa majątki osobiste małżonków, w skład których wejdą również udziały w przedmiotach objętych wcześniej wspólnością majątkową. Z chwilą zawarcia takiej umowy majątek wspólny przestaje istnieć, a jego składniki stają się elementami majątków osobistych, stosownie do art. 51 KRO i art. 50¹ KRO. Przedstawiona wykładnia znajduje potwierdzenie np. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie I Wydział Cywilny z dnia 20 maja 2016 r., I ACa 189/16. W uzasadnieniu tego orzeczenia sąd wskazał, że należy odrzucić pogląd co do tego, że o ile strony inaczej nie postanowią, umowa ustanawiająca rozdzielność majątkową odnosi skutek „na przyszłość”, tj. co do przedmiotów nabytych po zawarciu umowy. Teza taka jest sprzeczna z treścią art. 50¹ KRO, a przede wszystkim art. 51 KRO. Umowa ustanawiająca ustrój rozdzielności majątkowej powoduje, że zamiast trzech mas majątkowych (majątek wspólny, majątek osobisty męża, majątek osobisty żony) w małżeństwie funkcjonują tylko dwa majątki osobiste małżonków, w skład których wejdą również udziały w przedmiotach objętych wcześniej wspólnością majątkową. Brak jest podstaw do uznania, że zawarcie umowy małżeńskiej wywołuje wyłącznie skutki na przyszłość. Nie jest tak, że dla „dopełnienia” umowy ustanawiającej ustrój rozdzielności majątkowej konieczne jest skonkretyzowanie jej skutków poprzez wskazanie, jakie przedmioty wejdą w wyniku tej umowy w skład majątku wspólnego, a jakie majątków osobistych. Z chwilą bowiem zawarcia takiej umowy majątek wspólny przestaje istnieć, a jego składniki stają się elementami majątków osobistych, stosownie do art. 51 KRO i art. 50¹ KRO.

W niniejszej sprawie oznacza to, że zawarta w 2010 r. umowa małżonków spowodowała, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego nie istniał już żaden majątek wspólny, do którego organ rentowy mógłby skierować postępowanie egzekucyjne. Jedynym majątkiem, do którego mógł kierować egzekucję na podstawie wydanej decyzji był majątek osobisty płatnika – M. Ł.. Zatem zbędne było zarówno wskazanie w uzasadnieniu decyzji ponoszenia odpowiedzialności z majątku wspólnego (skoro taki już nie istniał), jak i adresowanie decyzji oraz jej doręczenie małżonce płatnika. Na usprawiedliwienie organu rentowego należy jednak podnieść, że nie posiadał informacji o zawarciu przez małżonków umowy o rozdzielności majątkowej. Należy też pamiętać, że samo doręczenie decyzji D. Ł. nie daje podstaw do stwierdzenia, że przez tę czynność uzyskała status strony postępowania, czyli prawo do zaskarżenia decyzji. Decyduje o tym ocena, czy spełnione zostały warunki przewidziane przez ustawodawcę w art. 477¹¹ par. 1 kpc, ewentualnie w par. 2 tego przepisu. Tymczasem wobec braku w dacie decyzji majątku wspólnego i braku odpowiedzialności małżonka płatnika (przynajmniej na podstawie treści i podstaw prawnych zaskarżonej decyzji) z jego majątku odrębnego, uznać należy, iż D. Ł. nie jest osobą, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, ani osobą, której prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy, a co za tym idzie nie przysługuje jej status strony postępowania i prawo do odwołania się od decyzji organu rentowego. Ponownie należy podkreślić, że przedmiotowa decyzja nie rodzi w stosunku do niej żadnych skutków prawnych i nie może stanowić podstaw do kierowania egzekucji do jej majątku.

Nawiązując do treści pkt I zaskarżonego wyroku należy zauważyć, że w istocie rozszerzył on odpowiedzialność małżonka za zobowiązania składkowe płatnika składek, mimo że decyzja taką odpowiedzialnością D. Ł. nie obciążyła. Wydaje się, że sąd pierwszej instancji doszedł do błędnego wniosku, jakoby decyzja ta przeniosła na nią odpowiedzialność za składki męża, bądź stwierdziła taką odpowiedzialność. Warto zatem przytoczyć Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 marca 2022 r., II USK 419/21, gdzie stwierdzono, że współmałżonek odpowiadający za zaległość składkową małżonka nie może być utożsamiany z płatnikiem. Jego zobowiązanie wynika z długu małżonka - płatnika i ograniczone jest do odpowiedzialności z majątku wspólnego. Odpowiedzialność współmałżonka za zaległość składkową małżonka (podatnika) ograniczona jest do majątku wspólnego i tam, gdzie mowa jest w Ordynacji podatkowej o majątku podatnika dotyczy to wyłącznie jego majątku odrębnego. Z kolei zobowiązania podatkowe wobec pozostającego w związku małżeńskim podatnika powstają w sposób określony w Ordynacji podatkowej, a zakres odpowiedzialności z tego tytułu w odniesieniu do majątku wspólnego co do zasady nie zależy od zachowania drugiego z małżonków i wynika z mocy prawa. Decydujące znaczenie ma pozostawanie w związku małżeńskim i istnienie majątkowej wspólności małżeńskiej.

Wobec powyższego na podstawie art. 386 par. 3 kpc orzeczono jak w pkt I postanowienia. O kosztach orzeczono jak w pkt II na podstawie art. 102 kpc uznając, że zasądzenie takich kosztów od odwołującej się, która złożyła odwołanie wobec w istocie zbędnego doręczenia jej decyzji i z obawy o ponoszenie odpowiedzialności za długi męża na podstawie doręczonej jej decyzji, byłoby sprzeczne z poczuciem słuszności i sprawiedliwości.